V. ÉVFOLYAM, 14. SZÁM. ARA 30 FILLER. 1955. JÚLIUS 6.

1987

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

A szünidei társadalmi munkáról

Minden diák örömmel várja a nyári szünidőt. Az egész évi fárasztó szellemi munka után jólesik újra szülőfalunkban vagy városunkban, a szülői házban néhány hetet tölteni.

A szünidőre, évente magasabb képzettséggel, szélesebb látókörrel, ahogy a szülők mondani szokták, megkomolyodva térnek haza diákjaink. Sok szépséget rejt magában a nyári szünidő. Találkozunk rérgi barátainkkal, tanárainkkal, s felelevenednek a középiskola, munkahely, vagy a szakérettségi emlékei. Találkozunk ismerős párt- és DISZ-munkásokkal, akikkel elbeszélgetünk, azokról a változásokról, melyek eltávozásunk óta falun, városon, üzemben történtek.

Régi tapasztalat egyetemünkön, hogy világnézeti kérdésekben megerősödött, gazdasági problémákban jártasabb, kultúráltabb hallgatóink a nyári szünidőben újra bekapcsolódnak a társadalmi munkába. Az üzemekben, a falusi DISZ-szervezetekben, nőszövetségben várják is, hogy a képzettebb, állami támogatással tanuló fiataljaink segítsenek munkájukban.

Milyen lehetőségek vannak az aktív társadalmi munkára a nyári szünidőben?

Az üzemi gyakorlatra menő fiatalok az üzemi DISZ-szervezetek és pártszervezetek munkájában nagy segítséget nyújthatnak. Előadások rendezésébe, versek, színdarabok kiválasztásába, azok betanításába szívesen bevonják a kulturális munkában gyakorlottabb egyetemi hallgatókat.

Az üzemeknél és falun folyó politikai foglalkozások vezetésébe, vagy előkészítésébe is be lehet kapcsolódni. Korábbi években több alkalommal kapott DISZ- és pártszervezetünk köszönő- és dicsérő leveleket faluról, mert egyetemünk hallgatói segítettek a sportkör munkájának felélesztésében, megszervezésében, vagy színdarabok, előadások megtartásában. A nyári szünidőben, hallgatóink érdekeit, fejlődését szolgáló kötött foglalkozások is vannak, mint például a termelési gyakorlat, és a katonai kiképzés. Ezeken a helyeken is mód nyílik rá, hogy egyetemi hallgatóink segítsenek a párt- és DISZ-munkásoknak, hogy aktívan kapcsolódjanak bele a társadalmi munkába.

Aki nem volt katona — vagy csak rövid ideig —, nem is hiszi, milyen sok lehetőség van a honvédségen belül társadalmi munka végzésére. Minden nyáron a bevonuló egyetemi hallgatók a táborhelyhez közeleső állami gazdaságokban, vagy termelőszövetkezetekben, falusi és üzemi kultúrotthonokban előadásokat szoktak tartani, melynek színvonala a párt- és DISZ-munkásoktól és hallgatóink lelkesedésétől függ. Hallgatóink áldozatkészsége és a nép iránti szeretete igen sokszor szép példáját adta annak, hogy a szocialista szektor segítésére, erősítésére az üzemi gyakorlaton és a honvédségen belül is szombaton és vasárnap egységesen kivonultak a földekre dolgozni.

Új, szocialista városok építésében — ebben az évben Berentén — is részt vesznek hallgatóink. Különösen fontos, hogy a szocializmus építésének ilyen új csomópontjain, necsak a munka frontján legyenek elsők, hanem az életet megszépítő kulturális munkába és nevelőmunkába is aktívan kapcsolódjanak bele.

A szünidei társadalmi munka nemcsak elfoglaltságot jelent, hanem elsősorban tanulást, tapasztalatok szerzését. Évente sok elvtárs számol be arról, hogy az egymás után következő üzemi gyakorlatokon megismerkedtek a nagyüzemi párt- és DISZ-munka kérdéseivel, a falun folyó politikai munkával. 1952 őszén egy elvtárs a szünidő után a DISZ-ben elmondta, hogy soha nem felejti el abban a tsz-ben lefolyó közgyűlés történetét, ahol ő nyáron dolgozott. A közgyűlés viharos volt, majdnem olyan, mint ahogy Solohov az *Új barázdát szánt az eké*-ben egy közgyűlés lefolyását megírta. A közgyűlés tapasztalatai nyomán sokkal inkább megértette a nagy termelőszövetkezet tagjainak problémáit, a falusi párt- és gazdasági munka kérdéseit, nehézségeit, eredményeit.

Egyetemünk hallgatóit mindenkor úgy nézik és értékelik, mint a jövő értelmiségét, mint leendő vezetőket, sokat várnak tőlünk. Ne felejtsük el ezt a szünidő alatt sem, viselkedésünkben, megnyilatkozásainkban, vitákban legyünk pártszerűek, harcosak, a társadalmi munkában élen járók, ugyanakkor szerények.

Üzemi gyakorlaton, a honvédségnél és odahaza végezzük társadalmi munkánkat a DISZ II. kongresszusa szellemében, falun lévő fiataljainkat hassa át a KV mezőgazdaságunk fejlesztéséről szóló határozatának jelentősége, vegyenek részt a határozatban foglalt fontos kérdések propagálásában.

Későn jött nyár

(Foto: Gábor Gyula)

CSAK AZ JÖJJÖN KATONÁNAK...

Színes sokaság gyülekezett július elsején, már kora reggel az egyetemen. Rövidnadrágos fiúk, hatalmas hátizsákokkal, elemózsiával megpakolva érkeztek.

A kapuban felirat fogadta a belépőt: Üdvözöljük a nyári kiképzésre bevonuló hallgatókat!

És fenn, a második emeleten már ott díszelgett a figyelmeztetés: Élj a szabályzatok szerint, becsületet és dicsőséget szerzel!

Valóban így van ez. Akik már voltunk katonai táborban, tudjuk, hogy vannak nehézségek, de ha valaki fegyelmezett és parancsnokai parancsait teljesíti és a szabályzatok szerint él — akkor valóban nem is olyan nehéz élet a katonaélet.

Már a bevonulás napján a tiszt elvtársak ismertették a hallgatókkal a legfontosabb feladatokat, a táborrendet.

A csapatnak mindig olyan a hangja — mondta a százados elvtárs — mint az elvtársak magatartása.

A IX. előadóban a főhadnagy elvtárs éppen beszámolót tartott a „kis katonáknak", amikor, csikordulva kinyílt az ajtó és nagy félénken belépett egy idős, ősz bácsika, s mögötte egy félénk, rövidnadrágos fiú. Eleinte azt hittem, hogy a bácsi is be akar vonulni, de hamarosan kitudódott, hogy „kisfiacskája" késését jött el megmagyarázni, no meg elkísérni...

Akadtak mások is, akik kissé késve érkeztek és ezeknek szépen katonásan jelentkezniök kellett. (Hiába, meglátszik, hogy már katonák! Majd a táborban megszokják!)

Hamarosan végetért a „foglalkozás" és magukra maradtak a fiúk. Azonnal szétugrottak és vidám csatazajjal szaladgáltak az egyetem folyosóin, viszont lent a kapuban már „őrök" álltak s nem volt szabad elhagyni az épületet.

Szabadidőben — most még akadt elég — sok mindennel próbálták elütni az időt.

Előkerült egy „zeneszerszám" is — milyen jó lesz az majd lenn a táborban esténként — és vidáman szárnyalt a dallam, sőt többen bekapcsolódtak és dallal kísérték szájharmonikás társukat.

Nem jelentéktelen azoknak a száma sem, akik az alvás gyönyörét mindennél előbbre valónak tekintik. Ugyanis a padokon, asztalokon és mindenfelé lehetett látni szundikáló fiúkat.

Hűtlen képet festenék, ha elfelejtkeznék azokról, akik mindennél előbbre valónak tekintik a gyomrukat. A zsákok, utazóböröndök mélyéből a cipőkrém, törülköző, tornacipő és egyéb bazárba való áru közül — előkotorászták a téliszalámirudakat, az ínyenc süteményeket és igyekezték jóétvággyal elfogyasztani. (Be kell vallani kísérletük nem volt meddő!)

A katonai tanszék gondoskodott arról, hogy az „elanyátlanodott" elsőévesek ne unatkozzanak és ne maradjon sok idejük buslakodni (azt hiszem, erre a táborban sem lesz sok idő) és mozi előadással, filmek vetítésével szórakoztatták a fiatalokat. Sajnos, a hangszóró „csütörtököt" mondott és így kénytelenek voltak néma filmet nézni. De így is sokat mulattak az „Örökség a ketrecben" című mulatságos történeten.

Délután a pártbizottság és az egyetem búcsúztatta a bevonulókat, majd „szabad foglalkozás" volt. Az elképzelés az volt, hogy majd a hadtáp ti. iskola kultúrgárdája eljön, de más harci feladatot kapott és így elmaradt a kultúrműsor.

Lassan elmúlt a nap, a katonaélet első napja.

Este, amikor lefelé hanyatlott a nap, megérkeztek a „sárgataxik" és a fiúk, énekelve, vidáman elindultak...

Kívánjuk, hogy hamar leteljen az az egy hónap, és megizmosodva, napbarnítottan, mint „öreg" katonák térjetek vissza...

AZ ÁLOMRÓL

Plutarchos írja Caesar életrajzában, hogy ama emlékezetes márciusi idusa előtt Calpurnia, Caesar felesége rettenetes álmot látott. Ugy tünt neki, mintha férjét meggyilkolva tartaná ölében. „És mikor kivirradt, Calpurnia kérte Caesart, ha lehetséges, ne menjen el, hanem halassza el a szenátus ülését". Ha Caesar ekkor megfogadja felesége tanácsát, a római történelem talán másképpen alakul.

Vajon tényleg lehet-e következtetni az álmokból a jövőre és általában milyen kapcsolat van az álmok tarka irracionális mesevilágában és a tudatos élet realitásai között? Mióta az ember álmodik, mindig izgatta ez a kérdés, míg végre a lélektan legújabb kutatásai alapján ma már megközelítőleg helyes választ tud adni rá.

Az alvás, amelyre a szervezetnek pihenés és regenerálódás céljából szükség van, nem más, mint egy bizonyos gátlás szétterjedése a nagyagyban, a lelki funkciók középpontjában. Ha ez a gátlás egyszerre és mindig az egész nagyagyra kiterjedne, sohasem álmodnánk, mert az álomképek a még gátlás alatt nem álló agysejtek működése következtében születnek. A gátlás fokozatosan terjed, ezért álmodunk főképpen elalvás után, és először a magasabb lelki tevékenységeket szabályozó idegsejteket kapcsolja ki. Vagyis kikapcsolódik az akarat, mellyel ébrenlétünk alatt elnyomjuk a kellemetlenségek emlékképeit, kikapcsolódik az ember megszerzett logikája és emiatt a felbukkanó fogalmak kaleidoszkópszerű vad összevisszaságban követik egymást.

Az álom belső oka tehát a gátlás egyenlőtlen kiterjedése, az, hogy míg egyik agysejt még dolgozik, a másik már szép csendesen alszik. Van azonban emellett egy külső ok is, mely legtöbbször megszabja az álom irányát. E külső ok az alvó testet érő ingerek összessége, legyen ez akár egy túlságosan megtömött gyomor feszülése, akár az, hogy az egyik láb kilóg a paplan alól és fázik. Ezeknek a külső hatásoknak az agy — éppen, mert a magasabb lelki tevékenységek szünetelnek — helytelen értelmezést ad és így például abból a tényből, hogy valamelyik testrészünkről lecsúszott a takaró, megszületik az a nem legkellemesebb álom, hogy meglehetősen hiányos öltözékben sétálunk valami forgalmas helyen.

Hasonló alapon jön létre egy szintén általánosan tapasztalt álom, amelyben úgy érezzük, hogy felemelkedünk a földről és minden különösebb nehézség nélkül repülni kezdünk. Lábunk izmai és talpunk érzőidegei hozzászoktak már ahhoz, hogy a test súlya, vagy üléskor a lábak súlya rájuk nehezedik. Fekvés közben ez az érzet megszűnik és ha az agy ezt észreveszi, helyes logika hiányában azzal magyarázza, hogy testünk súlytalanná vált és repül.

Mivel alvás közben az akarat is megszűnik, felszabadulnak azok a félelmek, kellemetlen emlékek és érzések, melyeket napközben akaratával rekesztettünk ki gondolkozásunkból, és nyomasztó, kellemetlen álom képében nem egy rossz percet szereznek nekünk. Ezek az emlékek lehetnek átöröklöttek is, amilyen például az esés-álom alapja. Ezt a szörnyű zuhanó érzést, mely már mindenkit felriasztott az álmából, egyesek arra vezetik vissza, hogy mikor még az ember fákon lakott, többször megtörtént, hogy alvás közben leesett az ágról. Ez olyan borzalmas emlék volt számára, hogy mélyen belevésődött emlékezetébe, olyan mélyen, hogy az azóta eltelt évezredek sem tudták onnan kitörölni.

Az eddig elmondottakból kitűnik, hogy az álom végeredményben csak a jelen ingereinek és a múlt emlékeinek fantasztikus keveréke, tehát a jövőbe nem mutat és nem is mutathat. Mégis vannak olyan álmok is — igaz, hogy ritkán — amelyek bizonyos téren elősegítik az embert. Megtörténik például az, hogy napokig gondolkozunk valamilyen problémán és a helyes megoldásra álomban bukkanunk rá. Ilyen esetekben ébrenlét alatt valami emlék vagy fogalom ellenszegül annak, hogy a megoldáshoz jussunk. Az alvás viszont kikapcsolja ezt az akadályt és rövid úton rátalálhatunk a kérdés helyes megoldására.

Befejezésképpen hadd mondjak el egy ilyen érdekes álmot. Valahol Santa Fé-ről hallottam beszélni. Nem tudtam hol van. Kérdeztem ismerőseimtől, ők sem tudták. Körülbelül három napig töprengtem rajta, de aztán elfelejtkeztem az egészről. Röviddel ezután azt álmodtam, hogy előttem van Délamerika térképe és a kontinens keleti partja alsó harmada körül, egy öböltől nem messze egy várost látok. Reggel felébredtem, elővettem a térképet, megtaláltam az öblöt, ami nem volt más, mint a Rio de la Plata tölcsértorkolata. És alig egy centiméterre tőle ott volt Santa Fé.

VIZSGAHÍRADÓ

(Tudósítónktól.)

Lassan véget érnek a vizsgák...

Az első évfolyam hallgatói, már büszkén mondogatják, mi már másodikosok vagyunk, s gyakran köszöntgetik egymást volt harmadéveseink: üdvözlöm, kedves utolsóéves kartársam!...

A ma még vizsgáktól zajos egyetem nemsokára elcsendesedik, a sok izgalmat átélt vizsgázók messze repülnek, szerteszét, az egész országban.

De most még felelnek. Az indexek egyetlen üres sorába kerülnek be az utolsó osztályzatok, s azután vége ennek a tanévnek is.

Kevés ember dicsekedhet azzal, hogy egy nap alatt két tantárgyból szerzett jelest — de Tóth Imre elvtárs, az I/6-os szeminárium tagja, nemcsak ezzel büszkélkedhetne. Szemináriumtársai valósággal rajongással beszéltek róla és csupa jókat és dicséretreméltó dolgokat meséltek Imréről. Kitűnőrendű tanulóként jött az egyetemre, azóta is csak jelesre felelt.

Antal Zoltán elvtárs éppen Kovács Lászlót az I/8-as szeminárium tagját vizsgáztatta földrajzból, amikor meglátogattuk. Sajnos, az első kérdésnél meglehetősen bizonytalan volt Kovács elvtárs, de annál jobban ment a második tétel. Osztályzata így jóra sikerült.

★

A legizgalmasabb és legnehezebb vizsgám a politikai gazdaságtan volt — mondotta Bogyó Tibor, az I/11-es szemináriumból.

Amikor végre becsukódott mögötte az ajtó, vidáman meglobogtatta indexét, amelyben csupa ötösök díszelegtek.

Gratulálunk a kitűnőrendűségedhez!...

★

Véget érnek a vizsgák és megkezdődik a pihenés.

A jól végzett munka után mindenkinek kívánunk kellemes nyaralást, sok meleget, vidámságot és jó szórakozást!...

— au —

A CSAPATZÁSZLÓ ALATT

Hozzátok száll most gondolatunk, akik ezekben a napokban néphadseregünk egyenruháját öltitek magatokra és büszkén sorakoztok a csapatzászló alá, hogy az egyhónapos nyári kiképzés alatt eleget tegyetek katonai kötelezettségeteknek.

Ne kíméljétek erőtöket, mert a ti férfias helytállástok is fokozza néphadseregünk ütőképességét. Legyetek néphadseregünk értékes tagjai, szocialista hazánk hű katonái és egyetemünk büszke békeharcosai.

Mindez csak úgy válik valósággá, ha gyakorlatilag is kiválóan elsajátítjátok a korszerű haditechnikát, ha testileg megedződtök és megtanuljátok leküzdeni a nehézségeket. Magasfokú, öntudatos fegyelem jellemezze magatartástokat és minden szavatokat. Fegyelmezett magatartástokban jusson kifejezésre, hogy az egyetemi hallgatók tisztában vannak katonai kötelezettségeikkel és a haza megvédéséért személyes felelősséget éreznek.

A szabályzatok és a katonai eskü szellemében éljetek és dolgozzatok, mert a katonai fegyelem — azontúl, hogy megköveteli a szabályzatok és parancsok szigorú és pontos betartását — egyúttal a párt és a haza iránti hűségnek is egyik legjellemzőbb kifejezője. Őrizzétek meg a katonai és állami titkokat úgy, ahogy azt a szabályzatok és a katonai eskü megköveteli tőletek.

Gondolatban veletek vagyunk és tudjuk, hogy a tábori élet komoly erőkifejtést kíván tőletek. Lesznek nehézségek, amelyek próbára tesznek benneteket és amelyekkel szembe kell néznetek, de bízunk benne, hogy férfiasan le fogjátok küzdeni azokat, mert csak így edződtök meg a korszerű harc fokozott erkölcsi és fizikai követelményeihez. Ne feledjétek, hogy a harcot nem kényelmes körülmények közt, hanem útalan harcmezőkön, néha igen nehéz körülmények között kell megvívni. Ezért szükséges, hogy a valóságot legjobban megközelítő viszonyok között sajátítsátok el gyakorlatilag mindazt, amit a katonának a háborúban tudnia kell.

A tábori élet erős és edzett harcosokat nevel. Használjátok ki ezt az alkalmat, hogy katonai tudásban és felkészültségben megerősödve, magasfokú harckészültséggel állhassatok őrséget dolgozó népünk alkotó munkája felett.

Tanuljátok meg mindazt, amit a katonai szabályzatok megkövetelnek. Alakuljon ki bennetek fejlett politikai öntudat és öntudatos vasfegyelem. Ismerjétek meg és sajátítsátok el a Nagy Honvédő Háború gazdag tapasztalatait. Érjetek el kiváló eredményeket a lövészetben, mutassatok példát a honvédségi és népi vagyon kímélésében és szeretettel gondozzátok fegyvereiteket.

Ne feledjétek, hogy a tábor tisztjeinek és katonáinak figyelme ezekben a napokban felétek irányul. Becsületes helytállástokkal érdemeljétek ki előljáróitok és parancsnokaitok elismerését és legyetek mintaképei néphadseregünk katonáinak.

Kívánjuk, hogy megerősödve és megedződve, katonai ismeretekben gazdagon térjetek vissza az egyetem falai közé.

KÖZGAZDÁSZOK A GYAKORLATBAN

— IPARSZAKOSOK FIGYELMÉBE —

Egyetemünk végzett hallgatói a népgazdaság különböző területein felelős munkakörben dolgoznak. Szőnyi Péter elvtárs, a Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek tervgazdasági főosztályának főelőadója, 1953-ban iparszakon végezte el egyetemünket. Munkatársunk beszélgetést folytatott Szőnyi elvtárssal, aki elmondta, milyen munkaterületen dolgozik, milyen problémák foglalkoztatják. Az alábbiakban ismertetjük a beszélgetés tartalmát:

Mivel foglalkozott különösen iparszakos hallgató korában?

Szakköri csoportvezető voltam az iparszakon. Különösen kapacitásszámítási kérdésekkel foglalkoztam, aminek később a vállalati munkában nagy hasznát vettem. Az én vállalati tapasztalataim azt bizonyítják, hogy minél alaposabb szakismeretre tesz szert valaki az egyetemen, annál könnyebben illeszkedik bele a gyakorlati munkába. Különösen fontosnak tartottam hallgató koromban is az olyan elvi kérdések tisztázását, megértését, mely a gyakorlati munkában nagyobb megalapozottságot nyújt.

Milyen munkakörben dolgozik jelenleg?

Ennél a kérdésnél a puszta válasznál többet szeretnék elmondani. Mindenekelőtt azt, hogy számomra és más végzett hallgató számára is, az egyetem a gyakorlati munkához alapot adott, amit szívós önképző munkával tovább kellett építenem. Tovább kellett tanulnom a gyakorlatban is. A Rákosi Mátyás Művekbe kerültem, közölték velem, hogy a tervfőosztály önköltségi csoportjába osztanak be. Én azt kértem, hogy egy ideig az akkor még tröszt szervezetű RM Művek statisztikai osztályán dolgozhassam. Erre azért volt szükség, hogy a tröszt számadataival, részlegeivel megismerkedjem, s hogy összefüggéseiben lássam a hatalmas nehézipari komplexum termelési, gazdaságossági kérdéseit. Természetesen nemcsak elemző, hanem operatív munkát is végeztem, hiszen csak így illeszkedhettem be az osztály munkájába. Másfél hónap elteltével kerültem tulajdonképpeni munkahelyemre, az önköltségi csoportba, mint előadó. Ilyen minőségben részt vettem az 1954. évi vállalati és a minisztériumi tervtárgyalásokon, ahol sokat tanultam. 1954. elejétől egyre inkább önköltségelemzési kérdésekkel foglalkoztam Sipos Miklós elvtárs, a tervgazdasági főosztály vezetőjének irányítása mellett. Ez a munka nagyon érdekel, mert fiatal közgazdásznak való új területet látok benne és mert ilyen kérdésekkel korábban a vállalatoknál alig foglalkoztak. Fokozatosan kaptam önálló feladatokat, melyek közül egyik legjelentősebb az RM Kombinát öntödéjére vonatkozó speciális tervezési, elemzési, elszámolási rendszer kidolgozása volt. Ez a munka nem egy-két napos, hanem hosszú hónapokra szól, s még ma is dolgozom rajta. Az öntöde helyes tervezési, elszámolási rendszerének kidolgozása kombinát szinten is fontos, mert az öntöde a legtöbb RM-gyáregységgel kooperál, és így jól, rosszul befolyásolja azok tervteljesítését is. Ez a munka egyre jobban a vállalati-műszaki gazdasági elemzés kérdéseire fordította a figyelmemet, melyről a „Többtermelés" 1954. decemberi számában cikket is írtam. 1955 januárjától, vagyis az RM Kombinát megalakulása óta a kombinát gépgyártási részlegének önköltségtervezője vagyok, beosztásom főelőadó.

Mik a további tervei?

Mindenekelőtt műszaki és tervezési vonatkozásban önképzés útján tovább akarok tanulni. Emellett szeretném a vállalati tervezés és műszaki-gazdasági elemzés módszereit tovább tökéletesíteni, amihez már eddig is nyújtottam be újítási javaslatot, önköltség tervezési-elemzési területről.

Mi a lényege annak az önköltségtervezési, elemzési módszernek, melyet Szőnyi elvtárs dolgozott ki?

Az újítás lényege tömören: a vállalatok által gyártott termékek választékának, összetételének, a tervidőszakok közötti megváltozásából adódó önköltség változás elemzése. Az elmúlt évek során igen sok esetben tapasztalhattuk, hogy az önköltség tervezésével és elemzésével foglalkozó szakemberek, jórészt műszaki becslések, statisztikai, vagy számviteli globális adatok alapján tervezték meg és tűzték ki a vállalatok önköltségcsökkentési és gazdaságossági feladatait. Mindezekben a fő hiányosság abban volt, hogy a globális útmutatókon túl, nem vizsgálták meg a vállalat önköltségi, gazdaságossági helyzetét a gyártmányválaszték alakulásának tükrében.

Az elmúlt hónapokban, amint tudjuk, különösen előtérbe került az iparvállalatoknál a mennyiségi feladatokon túl, a minőségi, önköltségi stb. feladatok jó teljesítése is. Ahhoz azonban, hogy a vállalat jól teljesítse önköltségi feladatát, előfeltételként jelentkezik az, hogy megalapozott terveket és ez alapján megalapozott műszaki-gazdasági intézkedéseket dolgozzanak ki. Szőnyi elvtárs által kidolgozott módszer a változatlan állományú index használatán alapszik. Ez azt jelenti, hogy például változatlannak veszszük a gyártmányok bázisidőszakának egységre eső önköltségét, illetve produktív anyag- és bérhányadát. Csupán az egyes tervidőszakok termelésében bekövetkező gyártmányválaszték eltolódás kihatását vizsgáljuk meg a vállalat önköltsége, illetve annak egyes tényezői alakulására. Természetesen itt nem lehet megállni, meg kell nézni részletesen az egyes gyártmányokon belüli tényezők alakulását is. Miután ezzel megvizsgáltuk, hogy a termelés összetételének változása milyen kihatással van a vállalat költségeinek összetevőire, tudományosabb, műszaki megalapozottsággal mutathatunk irányokat műszaki-fejlesztési, szervezési, adminisztratív intézkedések kitűzésére. A terv elemző tevékenységének pedig ez az alapvető feladata.

Végül megemlíti Szőnyi elvtárs, hogy eddig ezt a módszert az éves vállalati részlettervek elkészítéséhez, illetve a terv módosításához és operatív negyedévi tervekhez dolgozta ki, melyet az RM Művek gépészeti vállalatai már alkalmaznak is.

Tovább akarja még ezt a munkát fejleszteni és a termelékenységi tervezés, valamint statisztikai-számviteli elemzés területére is alkalmazhatóvá akarja tenni.

ÁLOM

Kint hull a hó.
Mindent bevon fehéren.
Menyaszony fátylat kap megint a tájék,
hogy mennyegzője dús legyen tavasszal;
és csipkefüggönyt sző nagy ablakomra,
hogy elrejtse a téli éjszakának
fagyoskeblű, rút, végtelen sötétjét.
— Puhán ömlik a lámpa sárga fénye
széjjel mély-csendes álmodó szobámon,
zizeg a tűz kályhámban kedveskedve . . .
Éjfélre jár . . .
Alszik már feleségem,
gyönyörrel nézem álomrózsás arcát,
mosolyg . . .
Mily szép!
Csókot hintek feléje.
— Majd átölel az éj tündére lágyan
s fülembe halkan altatódalt suttog . . .
Fejem keblére hajtom
és belépek
az árnyvilág csodálatos honába.

Ezer pokol . . .
repgép húz el felettünk,
gránát robban, nyakamba földet zúdít,
rakéta sír, a fénye átok rajtunk,
tanklánc kattog,
társam hörög, esengve
vízért kiált,
s kimúlik vérbe fagyva.
Testem sajog, ólomnehéz a lábam
ajkam tikkadt,
szememben tompán fénylik
a gyűlölet.
Vezényszót várva várok,
hogy új erővel törjek új rohamra,
megvédeni a földet hol születtem,
hol trónt emelt harcunk a szabadságnak,
hol cél az ember
s dolgos alkotással
saját magát emelete mindig feljebb
az emberség uralkodó fokára.
Harsan a jel:
„Elvtársaim előre!"
— És elrepült a csalfa álom tőlem . . .

Csendes az éj,
az óra jár,
a hó hull,
az utca lámpa fénye cirógatja
szobám csöndjét és alvó feleségem
arcát,
mosolyg még álmában a kedves . . .
A kályha tűz már-már utolsót lobban
s a padlón táncot lejt kialvó fénye.
Valóság ez a békés téli éjjel?
Igen,
csak csalfa álom volt a véres,
vad háború, a pusztulás rémsége.
Csak álom volt,
de megmaradt
veszélye!!

Ember!
Te Alkotó!
Lehet jogosan
ellenségednek tönkretenni mindazt
mit két kezed és lelked alkotott?
Ember!
Ki földet szántsz,
vagy gépeden
lelket lehelsz élettelen anyagba,
ki asztal mellett ülve tervezel,
vagy verset írsz;
harsogd a szót
viharként,
hogy zúgva,
mennydörögve
zúzza széjjel
az őrült őrjöngő rikácsolást, mely —
rút, habzó szájjal új vérért kiáltoz.

Gy. J.

Ő SZERÉNY EMBER

Valamelyik este rövid távbeszélő-hírrel sikerült meglepni családunkat, amennyiben tudtunkra adták, hogy azon boldog emberek közé sikerült felemelkednünk, akik vendéget várnak. Az ilyen természetű dolgok mindig magukban rejtenek bizonyos nemvárt következményeket. Erről csak annyit, hogy ez a bejelentés az én családomra is lenyűgözően hatott. Annál is inkább, mivel közölték velünk, hogy vendégünk egészen szerény ember és a lehetőségek szerint ezt vegyük figyelembe; ha nem akar enni, akkor kínáljuk és ha nem akarna az én puha ágyamban aludni, akkor csak gyömöszöljük bele stb., stb.

Mi, természetesen, mindezt figyelembevettük, hiszen az ember tudja, hogy létezik villámcsapás, s ez néha lecsap valahová, miért kerülnénk mi el? Ártatlanságunkra legyen mondva, hogy mi mégis csak örültünk, hisz oly ritkán adódik, hogy igazán szerény embert láthatunk vendégül házunk fedele alatt. Tehát még reméltünk.

És a vendég megérkezésekor úgy éreztük, hogy nem számítottunk rosszul. Alacsony, sovány ember volt szegény, kínosan előzékeny modorú, sok bőröndlű ember. Engem rögtön letegezett, ezzel is éreztetve, hogy bármi is legyen jövendő sorsa, melyet rövid ideig nálunk fog elszenvedni, ő mégis csak otthon fogja magát érezni. Anyámnak kezetcsókolt, pedig az már régi férfiszokás, hogy mosogatóvízből hirtelen kirántott kezet nem szeretnek megcsókolni. Szerény, vékony hangján előadta, hogy vidékről érkezett átutazót tisztelhetünk benne, aki többek között félévvel ezelőtt elvette anyám egyik húgát és nagyon szégyenli, hogy erről akkor nem értesített bennünket. Kár, hogy ez azóta feledésbe merült, node végre itt van, s mindent helyrehoz.

Ajándékot is hozott, persze ő modern ember, és nem nézeti le magát holmi tojással vagy sonkával, amit vidékről általában hozni szoktak. Hatos számú bőröndjéből valami egészen érdekes dolgot vett elő. Hozzáfűzte, bátorkodott hozzáfűzni, hogy csakis hasznos dologra költenek, ők már ilyenek, ezért igyekezett olyasmit hozni, amire pillanatnyilag a legnagyobb szükségünk van. Füstés csikkelnyelő hamutálcát vett nekünk. Amennyire meg tudtam ítélni, valóban ennél jobban semmi sem hiányzott. Elvégre nem hozhat egy kredencet.

Beteges, lányos képét nyomban megszerettük, annál is inkább, hiszen olyan szerény volt. A vacsorázó asztalhoz még csak leült, de enni nem akart. „Köszönöm, nem kérek", szabadkozott. Félóra alatt sikerült csak elérni, hogy az egész tál piskótát megegye. Az ízlett neki. Mindannyian boldogok voltunk.

— Tudod, én rettenetes szerény ember vagyok — mondta apámnak, akit vacsora közben kezdett tegezni, miután két liter bor segítségével pertút ittak.

— Én még soha senkitől egy szivart sem kértem kölcsön.

Apám, az én bölcs apám, nyomban megértette, hogy szivarra van szüksége. A kínálástól az elfogadásig nem telt el háromnegyed óra, és mi ismét boldogok voltunk.

— A feleséged nagyon jól főz, — szólt a vastag szivarfüst alatt, de nyomban kiigazította, mert eszébejutott, hogy a piskótát kivéve, egy falatot sem evett.

— Akarom mondani, jól süt.

Noha, soha életünkben nem volt szerény vendégünk (és erre esküt merek tenni), mégis átláttuk, hogy piskótát szeretne enni. Igaz, hogy egy tányérnyit már megevett és ennél több nem volt a háznál, de hát igazán nem tart soká egy tepsi piskótát sütni.

Éjfélre elkészült a piskóta. De ő szerény ember volt és hallani sem akart róla, hogy most megegye. Azonban rettenetesen értett a társadalmi illemszabályokhoz, tudta, hogy csak anyámat sértené meg, ha munkáját, melyet kizárólag az ő részére végzett, nem becsülné kellőképpen. Így, arra kért, persze félig elpirulva, miután, vagy tizet mégis megevett, hogy a többit csomagoljuk be és a vonaton majd megeszi. Boldogok voltunk, hogy kérését teljesíthettük.

Egészbenvéve, nagyon kellemes embernek tartottuk, akiről messziről lesír a szerénység és még ajándékot is hozott. Burkolt kérésére ezüst hamutálcánkat kidobtuk és szerény ajándékát, a füst- és csikkelnyelő hamutálcát tettük az asztalunk közepére. Ilyen szerény embernek nem lehet ellentállni.

Mikor éjjel kettőkor elhatároztuk, hogy lefekszünk, hallani sem akart róla, hogy puha fekhelyemet elfoglalja.

— Majd alszom a földön, vagy valahol lábnál, de én oda nem fekszem — mutatott ágyamra. Azonban reggel négyre sikerült őt betuszkolni helyemre és családunkra béke borult.

A reggelinél újabb csatára készültünk fel. Ősidők óta tejet reggelizünk kenyérrel, de ő kijelentette, hogy tejet nem iszik. Ugyanis ő vidéki ember, és naponként látja, milyen harc folyik a tehenekkel, hogy egy literrel is több tejet adjanak, így neki nincs szíve tejet inni. Viszont, gépi erővel ma már gyerekjáték tejből vajat csinálni, akár tíz tonna vajat is, ezért inkább gépvajat eszik gépsonkával. Ebben neki volt igaza, egy szavunk sem lehetett.

A délelőtt még csak valahogy elment, de az ebédre már gondolni sem mertünk. Hiszen minden erőszakoskodásunkat, mellyel ezt a szerény embert a mi életformánkba akartuk belekényszeríteni, nem tarthattuk egyébnek, mint nyilt sértésnek.

Azonban az ebédre már nem került sor. Ugyancsak távbeszélőn értesítettek, hogy vonata délelőtt tizenegy órakor indul. Mikor elbúcsúzott, éppoly kedvesen, mint ahogy megérkezett, szemeinkben könny ült. Sírva vallottuk be magunknak, hogy ilyen szerény vendégünk még nem volt. Azonban távozása után egykét perccel, apám hirtelen letörölte a könnyeit, és az alkalomhoz nem illő prózaisággal jelentette ki:

— Ha ez az alak itt mégegyszer vendég lesz, én leugrom az emeletről.

És a szerény vendéget többé soha nem engedtük be a lakásba. Mert mi nagyon szerettük az apánkat.

GOLD ANDOR

JÖNNEK A „GÓLYÁK"

Ha mostanában reggelente körülnézünk sok ismeretlen, mondhatnám elfógodott fiatalt láthatunk, akik félénken sétálgatnak a hatalmas egyetemen és kíváncsian érdeklődnek, hol van az egyes előadó, merre kell felmenni a második emeletre, s ha már felértek, akkor meg az a probléma, hogy hogyan jönnek le. A nagy előadó széles, méltóságos termében csendben ülnek a lányok és fiúk. Csodálják a termet, a szép padokat, a katedrát és a táblát. De a tábláról tételek néznek vissza farkasszemet és ösztökélik őket, hogy dolgozzanak.

Felvételi vizsga van.

Délelőtt két tantárgyból — matematikából és történelemből írásbeli vizsgát tesznek a jövendő hallgatók és délutánonként pedig izgatottan várják, hogy valamelyik bizottság elé kerüljenek — ahol aztán szóbeli vizsgát tesznek. Sok fiatal szerint ez a felvételi izgalmasabb, mint az érettségi, de aki rendesen felkészült, annak „gyerekjáték" csupán.

Meg kell azt is említenünk, hogy az idei felfelvételi vizsgák különböznek az eddigiektől, mert most már az első éven szakosítottan kezdődik a tanítás. Meglehetősen sokan vonzódnak az ipar felé, de az újonnan beinduló agrár-szak iránt is sokan érdeklődnek.

Menjünk végig az egyetemen és nézzük meg néhány felvételi bizottság munkáját...

A matematika tanszékkel szemben lévő szoba ajtaján egy tábla virít: II. sz. Felvételi Bizottság!

A bizottság elnöke Dr. Huszár Géza elvtárs, s körülötte ott ülnek a vizsgáztatók, a marxizmus tanszékről, a matematika tanszékről és a DISZ-től egy fiatal.

Anderle Éva — aki kitűnő érettségivel jött ide a Márvány utcai Kossuth Gimnáziumból — kicsit félénken ül le a bizottság elé és izgatottan várja a kérdéseket. Pedig igazán nincs ok az izgalomra, hiszen Géza bácsi olyan kedvesen mosolyog — és Éva alaposan felkészült a vizsgára. A történelem kérdésekre szépen válaszol — és matematikából is rendes felkészülésről tesz tanúságot, s szinte azonnal válaszol a feltett kérdésekre.

Huszár elvtárs „műveltségi" kérdésére is meg tud felelni — s tudja, hogy mikor és ki találta fel a nyomtatást.

Anderle Éva felelete jól sikerült — úgyszintén a dolgozata — és reméljük az ősszel már úgy üdvözöljük, mint elsőéves egyetemistát...

★

Nagy a „kereslet" a külkereskedelmi szak iránt!

Sokan úgy képzelik el, hogy az egyetem elvégzése után — már itt fogja őket várni a luxus-kocsi az egyetem előtt és az egyenruhás sofőr robog vele a szállodába, innen pedig megy el, mondjuk Párizsba, Londonba, New Yorkba és így tovább...

„Miért szeretne az elvtárs külker. szakra jönni?"

„Diplomáciai pályára érzek hivatást és nagyon jó nyelvérzékem van." Ezzel aztán mindent megmondott! De sajnos a feleletei nem arról tanúskodnak, hogy valami hatalmas lángészt fedezünk itt fel. A XVIII. század haladó mozgalmairól mit sem tud, sőt a matematika feleletе is bizonytalan. Bencze elvtársnő kérdéseire sem tud felelni és amikor kimegy, mint valami győztes hadvezér, úgy hagyja el a csatateret.

★

A III. sz. Felvételi Bizottság éppen egy Kecskeméten végzett fiatalembert — Baranyai Jánost — vizsgáztatta, amikor belépünk — de nem bántuk meg, hogy mi is meghallgattuk.

A matematika feleletén látszott, hogy ismeri jól a tananyagot és hogy rendszeresen tanult.

Ami a dolgozatában bizonytalan volt, azt helyrehozta a történelem feleletével.

Azonban ő is úgy járt, mint sok társa, nagyon izgult és az izgalomtól alig tudott beszélni. Jó lenne kedves felvételiző barátaim, ha nem félnétek annyira a bizottságtól, hiszen még egyetlen embert sem ettek meg — és azt hiszem ezután sem fognak. Azután lassan megnyugodott Baranyai barátunk, és végül egész belelendült, mosolyogva várta a kérdéseket és válaszolgatott. Baranyai elvtárs jórendűen érettségizett és belkereskedelmi szakra szeretne menni.

Reméljük itt az egyetemen is megállod majd a helyed és a következő tanévben még jobban tanulsz és szebb eredményekről, a jeleseidről fogunk beszámolni.

★

Míg az egyetem többi évfolyamai dolgoznak, katonáskodnak, vagy pihennek, azalatt folynak a felvételi vizsgák. Természetesen nem könnyű dolog, mert sokan jelentkeznek és nehéz eldönteni, kik azok, akik megfelelőek az egyetem elvégzésére. Sok iskola azt a hibát is elkövette, hogy nem tájékoztatta a fiatalokat, hogy miből tesznek viszgát és hogy mit tanuljanak. Az ősszel majd ha megkezdődnek újra a tanítások, eljönnek a „gólyák" és reméljük ezek a hallgatók a jelentkezők közül a legkiválóbbak és a legmegfelelőbbek lesznek...

TUDÁS VAGY SZERENCSE?

Az egyetemisták életében legdöntőbb és legizgalmasabb feladat a vizsgázás. Nem csoda, hogy valamennyiönket izgat ez az esemény, nemcsak azért, hogy több ösztöndíjat kapjunk, hanem azért is, mert a bizonyítvány egy értékmutató, amelyben — minden kommentár nélkül — látható, hogy ki mit végzett egyetemi évei alatt.

Eléggé elterjedt a vizsgázással kapcsolatban, hogy a feleléshez nem kell más, csupán egy marék tudás, és két zsák szerencse.

Nekem nem ez a véleményem. Hiszen hiába van valakinek szerencséje, ha nincs tudása, csupán annyit ér az, mint eső utáni köpenyeg. De ha valaki rendesen tanult — nem érheti meglepetés, legfeljebb kicsit jobban meg kell küzdeni a jelesért. De beszéljenek inkább a tények!...

Zagyvai Imre az I/3. csoport tagja — szakérettségis. Sopronban jelesre érettségizett. Félévben csak közepes eredményt ért el — de év végére jóra javított. Kedvenc tantárgya a matematika. Szereti, és sokat foglalkozik vele. Elmondta, hogy a tanszék különösen sokat segített nekik, támogatta őket, dupla óra számban volt matematika-szemináriumuk.

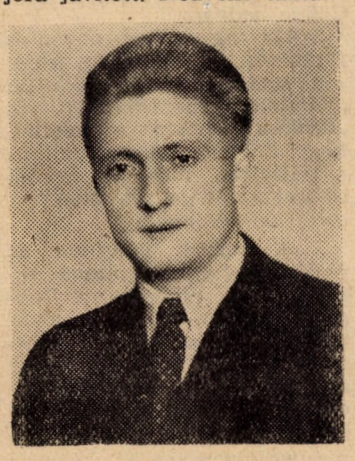

Zagyvai Imre, az I/3-as csoport tagja

— Mi a véleményed — kérdeztem —, a jeles felelethez tudás kell, vagy szerencse? — A matematikánál van írásbeli is — válaszolt —, és így itt a szerencsére kevésbé lehet támaszkodni. Természetesen aki többet tud, annak több szerencséje van.

Zagyvai elvtárs szerint az első év legnehezebb vizsgája a történelem, de nem így vélekedik erről Józsa Lajos jórendű tanuló, akinek éppen a történelemvizsgáját sikerült meghallgatnunk.

Józsa elvtárs nagyon szépen vizsgázott, különösen a második tételnél látszott a felkészültsége. A magabiztos felelet jutalma: jeles!

Sándor Pál elvtárs, a vizsgáztató elmondta, hogy történelemből az eddigi átlag, számban kifejezve közepes, elsősorban az olyan kérdéseknél van baj, ami önálló összeállítást, előadást követel.

Józsa Lajos, az I/8-as szeminárium hallgatója

A továbbiakban Sándor elvtárs ismertette, hogy a tanszék messzemenően nincs megelégedve, s az eddigi tapasztalatok alapján a fő vonalakon aktív előremozdulást vár. Természetesen az elégedetlenség nem vonatkozik a jeles felelőkre — folytatta ő, és ezért kétszeres dicséret illeti Józsa Lajos elvtársat.

Józsa elvtárs szerint a tudásra van főleg szükségünk, a szerencse csak velejáró!

Gálicz Tibor és Szabados Gábor, az I/10. szeminárium hallgatói.

Kicsit elfogódottan beszélgettem a két fiatalemberrel.

Érthető ez, hiszen olyan ritkán van olyan alkalom, hogy egyszerre két kitűnő rendű tanulóval beszélgethetek.

A tanulásról esett szó, és Gálicz elvtárs elmondta, hogy tulajdonképpen két irányban csoportosítja az anyagot: szemináriumos és nem szemináriumos tárgyakra. A közös foglalkozásokra állandóan felkészül, és nagy jelentőséget tulajdonít a kötelező irodalom kijegyzetelésének. Gálicz elvtárs hiányolja — nemcsak az ő panasza! —, hogy a jegyzetek nem jelennek meg időben, és így a folyamatos tanulás sokszor csak a saját jegyzet átolvasására korlátozódik.

Gálicz Tibor, kitűnő rendű tanuló

Tibi félévben „csak" jeles volt, de most kitűnőre javított.

— Tudás vagy szerencse? — kérdezem.

— Mindkettő! — mondotta. — De döntő tényező a tudás. Ha valaki tud, akkor általában szerencséje van, viszont, ha valaki nem tanul, nincs min meglepődni! — válaszolta ő.

Szabados Gábort nemcsak úgy ismerik, mint az alapszervezet jól dolgozó DISZ-szervezőjét, hanem úgy is, kitűnő tanulót.

Az ő tanulási módszere roppant közismert — sőt mondhatnánk, sokat hangoztatott —, mert Gabi nem csinál mást, csak folyamatosan tanul. Gyakorlati jegyeknél (például orosz) sokat számít az állandó felkészülés.

Neki is feladtam a nagy kérdést, és mosolyogva válaszolt:

— Ahhoz szerencse kell, hogy milyen kérdést húzok ki, de a felelet már tőlem függ. Így legfeljebb csak egy osztályzatot tud befolyásolni az a sokat hangoztatott szerencse —

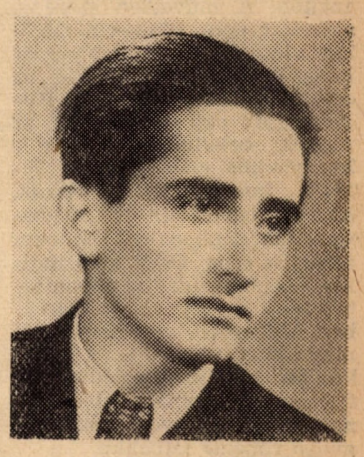

Szabados Gábor, az I/10. szeminárium kitűnő rendű hallgatója

de két jegy differencia már tudáskülönbséget jelent. Mindenesetre nekem az a véleményem — fejezte be —, hogy a jeles osztályzathoz nem elég a szerencse.

Valóban ez a helyzet. Olyat még egyikünk sem hallott, — nagy szerencsém volt ebben a félévben, mert semmit sem tanultam, és mégis kitűnőrendű lettem.

Csakis a tudás lehet az alapja a feleleteknek, és ha ilyen esetben a szerencse is mellé pártol, legfeljebb jobban sikerül a vizsgázás.

Egyezzünk meg abban, hogy nem elég két zsák szerencse mellé egy marék tudás — én inkább így helyesbíteném, hogy a jeles vizsgához két zsák tudás és egy kalap szerencse kell!...

Braun János

ÜZEMBEN — Ahol Budapest kenyere készül

Ne vegyétek dicsekvésnek, de örülök, hogy a Gizella-malomba jöhettem üzemgyakorlatra az egyetemről. Ebből az üzemből mentem szakérettségire, majd az egyetemre. Nehéz lesz itt néhány sorban leírni élményeimet — hiszen, amit itt láttam nem egészen új nekem —, de megpróbálom.

Volt munkatársaim örömmel fogadtak, sőt mindjárt meghívtak segíteni (a szitaselymezésnél). Most van a nyári nagytakarítás, javítás ideje. „Ilyenkor minden kézre szükség van" mondták. Munka közben megkérdezték: mit csinálok, hol és mit tanulok? Évődtek velem, biztosan már elfelejtettem a szakmát. Még le is „vizsgáztattak". Azután én is kérdezősködtem, hogyan élnek, hogyan dolgoznak? Öröm volt velük munkában eltölteni néhány órát.

A Gizella-malom itt van egyetemünk közelében, a Soroksári úton. Hatalmas épülete és kéménye messze kimagaslik a környező házak közül. Az ország legnagyobb és egyik legrégibb malma. A napokban ünnepli fennállásának 75. évfordulóját.

Egy pár szót az őrlőüzemről. A malomban minden munkafolyamat gépesítve van. Emberi kéz nem érinti a gabonát, míg végleg lisztté korpává, darává válik. Aki először jár ebben a malomban, biztosan megkérdezi, mint ahogy én is tettem, amikor először voltam itt — hogyan lehet itt dolgozni a sok henger, őrlőkő, szita, daragép, elvonó, csiga, lefolyócső, hajtózsíj között? A malom egy rendkívül bonyolult és összetett automata, és mégis, akik benne dolgoznak, szinte minden csavarját ismerik. Ha valami üzemzavar adódik, azonnal rátalálnak a hibaforrásra.

A malom mellett nemrégen létesült új üzemrész a lisztcsomagoló. Itt készülnek az egy kilogrammos lisztek. Ha kenyér kerül asztalunkra, gondoljunk arra, hogy a Gizella-malom munkája is benne van.

Már két hét eltelt az üzemi gyakorlat idejéből. Bizony fut az idő. A jó dolgozat megírásához sok adatra, értesülésre van szükség. Nem egyszer az adatokat három, négy helyről kell összeszedni, de azt hiszem érdemes alapos munkát végezni. Ezzel közelebb kerülhetünk az üzem gyakorlati munkájához és bizonyos elméleti kérdéseket a gyakorlatban megvalósítva láthatunk.

Kotányi

Kedves Közgazdász!

Mi, harmadéves külkereskedelmi szakos hallgatók üzemi gyakorlaton vagyunk a Terimpex külkereskedelmi vállalatnál.

Amikor megérkeztünk, nagyon kedvesen fogadtak bennünket a vállalat dolgozói. Majoros elvtárs — az üzemi instruktorunk — beszélgetett velünk egyetemi munkánkról és ismertette velünk a nyári gyakorlat programját.

Megismerjük, mondotta, az egész vállalat munkáját, végig járjuk az általános osztályokat és azután kerülünk fel az árufőosztályokra.

A szakmai gyakorlat alatt máris sokat tanultunk és az egyetemen elsajátítottakat jól fel tudjuk használni.

A dolgozatok írása nagyban hozzájárul ahhoz, hogy még alaposabban elmélyítsük elméleti tudásunkat és hogy az elméletet összekapcsoljuk a gyakorlattal.

Látjuk azt is, hogy milyen vonalon vagyunk különösen elmaradva. Az egyetemen a sok elméleti oktatás mellett kevés idő maradt a gyakorlati példákra úgy, hogy ezen a téren most sokat pótolunk. Viszont nyelveket, illetve idegen nyelvet nagyon kell tanulnunk és főleg rengeteget kell gyakorolnunk. Hiszen az itteni elvtársak legtöbbje folyékonyan beszél legalább egy, de sokan még több nyelvet is. Gyakori dolog az, hogy telefonon keresztül bonyolítanak le üzletet, vagy reklamációt és ilyenkor bizony szükség van a tökéletes nyelvtudásra.

Kartársainknak sok elfoglaltságot jelent a saját munkájuk, de azért foglalkoznak velünk, ha valamit nem értünk, szívesen megmagyarázzák és mindenben segítenek.

Élénk DISZ munka van a vállalaton belül és ebbe a munkába mi is bekapcsolódunk míg itt tartózkodunk.

Sportlehetőségeink is vannak és mi ezeket igyekszünk kihasználni. Végezetül szeretnénk megköszönni a vállalat minden dolgozójának az önzetlen támogatást és mi ezt csak azzal tudjuk meghálálni, hogy a ránkbízott munkákat rendesen elvégezzük és sokat tanulunk az üzemgyakorlat alatt is.

Elvtársi üdvözlettel:

Czégény Péter
Paulovits Mihály

VIT hírek

A világ fiataljai készülnek a Varsói Világifjúsági Találkozóra

Szovjetunió

A szovjet ifjúság nagy lelkesedéssel készül a varsói VIT-re. Az ifjak és lányok százezrei vettek részt a kerületi és helyi ifjúsági találkozókon, amelyeket Novoszibirszkben, Omszkban, Cseljabinszkben, Groznijban, Rigában, Rosztovban és Belgorodban rendeztek. Ezenkívül Moszkvában, Leningrádban, Kujbisevben, Voronyezsben és még számos más városban tartottak helyi fesztiválokat.

A Szovjetunió VIT-küldöttsége művészeti és dokumentációs kiállítást visz magával a varsói Világifjúsági Találkozóra, amely a szovjet ifjúság életét, munkáját mutatja be.

India

Ötvenezer fiatal vett részt május 22—29 között a Nyugat-Bengáliában megtartott ifjúsági fesztiválon. Nyolcezer fiatal mérte össze erejét az ifjúsági találkozó sportversenyén. Száztizenkét labdarúgó-csapat küzdött a VIT-kupáért. Nemes versengés folyik a hindu fiatalok körében: ki gyűjt több aláírást a Béke-Világtanács bécsi felhívására. Azt tervezték, hogy május 22-ig 100 000 aláírást gyűjtenek, de már május 15-én 150 000-nél tartottak!

Románia

A bukaresti Ciprian Porimbescu konzervatórium növendékei több önálló szerzeménynyel köszöntik a VIT-et.

A VIT műsorából

A legnagyobbméretű események egyike lesz a népek békés együttélése és barátsága jegyében megrendezésre kerülő nagygyűlés az atomháború előkészületei elleni tiltakozás jegyében.

Kirándulások

Lengyelország történelmi nevezetességeinek megtekintésére a VIT ideje alatt számos kirándulást rendeznek a külföldi fiatalok számára. Ellátogatnak a vendégek Zelazowa Wolába, Chopin szülőfalujába, Oswiecimbe (Auschwitzba), a fasiszták barbár pusztításának szomorú emlékű színhelyére és a Lengyel Népköztársaság más vidékeire.

Lányokat érdeklő esemény

A varsói VIT műsora gondoskodik a fiatal lányok szórakoztatásáról is. Egyik ilyen, érdekes esemény lesz a nemzetközi ruhabemutató. De ugyancsak nagy érdeklődésre tarthat számot a női népviseletek bemutatója. Közvetlen előtte rendezik meg a nagy „virágcsatát". Sok izgalom előzi majd meg azt az estét is, amikor megválasztják az V. VIT „Béke és Barátság királynőjét".

MŰVÉSZETRŐL

A barokk kor festészete

A XVI. század ideológiai harcainak talaján (reformáció, ellenreformáció) sarjadt ki a barokk művészet világa.

Nagy festőegyéniségek egész sora fejtette ki munkásságát a

Rubens:
A művész, Helene Fourment és gyermekük

művészet történetének eme korszakában. Ezek közé tartozott *Rubens Péter Pál*. Festményeinek csodálatos színhatása kap meg bennünket leginkább. A műveiben szerepiő alakokat nem lehet külön-külön vizsgálni. Alakjai részét képezik az egész műnek, az egész színharmóniának, és Rubens csak azt nézte, hogy az alakok beleillenek-e ebbe a harmóniába. Ha például Tizian kompozícióit nézzük, alakjait egyenként is számbavehetjük. Rubens-nél ezt nem tehetjük meg. Csak kolorisztikus képhatásuk szempontjából lehet műveit nézni. Színeiben kezdetben az olaszországi mestereket utánozza, s csak később belekapcsolódva a flamand hagyományokba, válnak színei könnyed szőke, ragyogó rubensi színekké.

Rubens témaválasztása igen sokoldalú. Mitológiai jelenetektől kezdve, csatajeleneteken keresztül, arcképekig bezárólag — mindent festett. Leghíresebb alkotásai közé tartozik az *„Oroszlánvadászat*, az *„Utolsó Itélet"*, a *Szalmakalapos nő"* című arckép festménye. (Ez utóbbinak egyébként az az érdekessége, hogy az illető nő posztókalapot visel. Hogy mégis miért nevezik „Szalmakalapos nő"-nek? Egyszerű a magyarázat. Valaki bolondot mond és századokon át utána mondják.) Egyik leghíresebb tájképe a londoni Múzeumban lévő, a steeni (Sztin) kastélyt ábrázoló alkotása. Annak ellenére hogy kis vásznon dolgozott, tökéletes térhatást tudott elérni. Rubensnek kiváló tanítványai voltak: Jordeans. Van Dyck, — hogy csak ezeket említsem.

...Ami a flamandoknak Rubens, az a hollandoknak *Rembrandt*. Rembrandt a lélek mélyében lejátszódó izgal-

Rembrandt:
A festő nejével, Saskiával

mak örök kutatója. Művészeti fejlődésének első korszakában még nem találta meg önmagát. Attól kezdve, hogy Amsterdamban letelepedett, elhalmozták arcképmegrendelésekkel — anyagilag és lelkileg kiegyensúlyozott lesz. Ebben a korszakban festette önarcképeinek jelentős részét és kettős arcképeit, melyeken feleségével szerepel. Önarcképein nyomon követhetjük lelki fejlődését (félszáznál többet festett életében). Ki lehet olvasni belőlük sorsát, érzésvilágának hullámzását. Felesége haláláig a kiegyensúlyozott, nyugodt Rembrandt néz ránk. Feleségének halála és az ezt követő anyagi csőd meggyötrik a festőt. Egyik 1662-ből származó önarcképéről öreg, megtört testű ember néz ránk a vászonról... Sötét háttérből felénk hajlik és széles mosollyal köszönti múltját.

A fényárny nagymestere Rembrandt. A félhomályban a színek megváltoznak. Rembrandt felismerte a változás titkát. A meleg színek elveszítik erejüket. Mikor például a kék még jól látható, a vörös már feketének hat. Híres *„Éjjeli Őrjárat"* című alkotását nem akarták átvenni megrendelői, mondván: „Miért tett engem árnyékba, nem fizetek-e én is annyit, mint a fénybe állított Coque hadnagy?"

Többi nagy festményén is fölfedezhető a fényárny jelenség mesteri alkalmazása. A *„Sámson megvakítása"*, a *„Családi arckép"* (aszerint, hogy milyen szögben hull rá a világítás, más-más színek csillannak elő), a *„Tékozló fiú"* erről tanúskodnak.

...A barokk művészet az északi országokban jutott tehát fel a csúcspontra. Spanyolországban is sokan hódoltak neki, így egy Olaszországból Toledóba költözött görög művész is: *Domenico Theotocopuli*, akit a spanyolok egyszerűen El Greco-nak (A görög-nek) nevezték el. Festményei főleg vallásos tárgyúak. Alkotásainak fényhatása nem természetes. Misztikus fény ragyogja be műveit. Erről tanúskodnak az *„Angyali üdvözlet"*, (Szépművészeti Múzeum), a *„Szentlélek kisugárzása"* is. Jellemző a festményeiben szereplő alakokra testüknek nyújtottsága.

Talán *Velasquez*-zel zárjuk le a sort. Velasquez tökéletesen tudta értékelni a színt, hajszálfinom különbségekig. Megfigyelte a színeket, amint belenő, vagy belevész a levegőbe, amint más és más árnyékot vet, más és más reflexet kap. Velasquez festői látásában tehát döntően új a színértékekkel (valeur-ökkel) való mintázás módja. Legnevezetesebb festménye *X. Ince pápa arcképe*. A természetes, oldalt beeső fényt hullámoztatja végig a pápa alakján. A fény végigfut a színeken és csodálatos színjátékot ver fel.

Velasquez:
Boldizsár Károly főherceg

Míg Greco-nál a fény misztikus, irreális, addig Velasquez-nél a fény valóságos nappali fény.

T. E.

Meghalt Soltész Elek

Mély fájdalommal közöljük, hogy 1955. július 2-án, súlyos betegségben, de váratlanul meghalt Soltész Elek, a Nyelvi Intézet tanársegéde. Soltész Elek évek óta működött egyetemünkön, mint orosz és angol nyelvtanár. Odaadó, lelkiismeretes oktatómunkájával kivívta kartársainak és hallgatóinak mélységes megbecsülését. Finom pedagógiai érzékkel adta át hallgatóinak tudása legjavát. Az egyetemünkön végzett hallgatók közül sokan használják fel gyakorlati pályájukon a Soltész Elektől kapott ismereteket.

Soltész Elek soha nem elégedett meg tudásával, folyton képezte magát, tanulmányozta a tudomány legújabb eredményeit, közben pedig a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából értékes tudományos munkát végzett: Akadémiai pályadíjat kapott több év óta folyó russzicizmus-gyűjtéséért, amelynek a következő év folyamán meg kell jelennie nyomtatásban, azonkívül a nagy Orosz-Magyar Szótár II. kiadásában mint főmunkatárs vett részt. Szakmai tanácsaival hozzájárult a tanszéki munka színvonalának emeléséhez.

Nem lenne megközelítőleg sem teljes a Soltész Elekről rajzolt kép, ha nem említenők meg, milyen derék ember, jóbarát és családapa volt. Munkatársai nagyon szerették és becsülték őt. Megrendült lélekkel osztozunk családja nagy gyászában.

Ahá! — ez az egésznek a nyitja!

Előfordult már több esetben is, hogy sürgős elintézni valóm volt itt az egyetemen. Nem vagyok már éppenséggel fiatal s ezért a lifttel igyekeztem a második vagy harmadik emeletre. De csak igyekeztem volna...

A liftet kezelő, velem körülbelül egykorú elvtársnő ugyanis elég haragos arccal szokta tudomásul venni, hogy a liftet kívánom használni. Végig nézett, s aztán — szokása szerint — tovább kötött. A baj nem a kötéssel van, de ő elsősorban liftkezelő, tehát a kötésre és egyéb más munkára csak akkor kerülhet sor, amikor kötelezettségének eleget tett. Én legalább is így gondolom.

Egyszer különös dolog történt. Egy fiatalabb elvtársnő lépett be a liftbe és a „csodálatos" tákolmány készült vele a magasba emelkedni, az utolsó pillanatban sikerült még beszállnom.

Nem tudtam elképzelni, honnan ez a nagy sietség és kedvesség a fiatal hölgy irányába. De csakhamar rájöttem.

Amikor a második emeletnél megállt a lift, a fiatal hölgy fényes pénzdarabot nyomott a felvonó kezelő markába. — Nem tudom mennyi volt.

— Ahá! — gondoltam, ez az egésznek a nyitja. A „fizetővendég" az más mint az ilyen hozzám hasonló „potyautas". Mindenesetre helyes volna, ha mindenkit egyforma kedvességgel és gyorsasággal juttatna el a lift a kívánt magasságba.

Bemutatták a Helyiipari Vásárról készült színes filmet

A Magyar Híradó és Dokumentum Filmgyár a májusi Budapesti Helyiipari Vásárról több száz méteres színes filmfelvételt készített. A filmfelvevőgép lencséje kileste a vásár forgatagának, lüktető, vidám életének, zajos eseményeinek, számtalan emlékezetes mozzanatát.

A látványos film megörökítette a vásárváros pavilonjait, a legszebb kiállítások részleteit, jeleneteket közöl a nagyszerű divatbemutatóról, a vendéglátóüzemek élénk forgalmáról. Látjuk a csomagokkal megrakott vásárló tömegeket, a külföldi pavilonok előtt sorakozó emberáradatot. Június második hetében a Híradó Filmszínház és a többi mozik műsorán már megjelent a nagyszerű film, amelyet nemcsak azok élveznek nagy érdeklődéssel, akik nem jutottak el a vásárra, hanem a közönségnek az a rétege is örömmel látta viszont a vásári jeleneteket, amely sok emlékezetes órát töltött kint a vásáron. A színes, zenés film eljut az ország valamennyi mozijába és szerepelni fog a vidéki kultúrházak és mezőgazdasági oktató filmelőadások műsorán is. A Helyiipari Vásáron részt vett baráti fővárosok számára külön kópiát készítettek, amelyet a Fővárosi Tanács elnöke a sikeres részvétel emlékére ajándékul küldött el Moszkva, Peking, Berlin, Varsó, Szófia fővárosok vezetőinek.

Kertészeti és virág-bemutatót rendeznek helyiipari vásár területén

A Budapesti Vásárrendező Iroda és a Társadalmi és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat között tárgyalások indultak annak érdekében, hogy a városligeti vásárterületen a nyár folyamán kertészeti és virágbemutatót rendezzenek. A terv szerint a bemutató a „Virágos Budapest" mozgalom feleleventését fogja szolgálni.

Fiatalok — fiataloknak

Modellünk sötétkék (vagy más egyszínű) shantungból, esetleg vászonból készülhet. Ovális kivágását fehér pikégallér díszíti. A gallér a kivágás vonalát követi — nem hegyes, szoknyája bő, szabott.

4—5 cm széles öv készülhet hozzá a saját anyagából és az övet fehér tűzéssel díszíthetjük.

Anyagszükséglet körülbelül 4,20 méter (szimpla széles).

Ára körülbelül: 160,— Ft.

Néhány szó a sportszívről

Egyesek a sportszívet a sporttevékenység szükségszerű élettani velejárójának tekintik, mások pedig kóros elváltozásnak fogják föl és ennek alapján a sporttal szemben foglalnak állást.

Ez helytelen, a tudományos kutatás eredményei az ellenkezőt igazolják.

Sportmunka hatására szervezetünk fokozottabb igényekkel lép fel a szívvel szemben, és a fokozott követelményeknek a szív nagyfokú alkalmazkodóképessége alapján igyekszik is eleget tenni.

Nyugalomban a szív percenként négy liter, testgyakorlat alatt 20—25, sőt edzett sportolónál 30—34 liter vért továbbít a szervezetnek. Ezt, a nyugalmi helyzethez viszonyított 8—9-szeres teljesítményt a szív azáltal éri el, hogy szaporábban ver, továbbá azzal, hogy egy-egy összehúzódásra több vért hajt ki magából.

Egyébként nyugalmi állapotban a sportolók szíve ugyanúgy dolgozik, mint másoké, de nagyobb igénybevétel után sokkal előbb áll át a nyugalmi tevékenységre. Azonos igénybevételre a sportolt szív pulzusszáma sokkal kevésbé nő meg és az eredeti értéket sokkal hamarabb felveszi.

Mármost azt, hogy mindezek ellenére mégis előfordul sportolónál kóros szívlelet, több ok idézheti elő. Előfordul, hogy valaki szívbillentyűhibával, vagy idült szívizomgyulladással kezd el sportolni. Ilyen körülmények között a testgyakorlás rontja a helyzetét és komoly bántalmak származnak belőle.

Előfordulhat olyan eset, hogy a sportoló megbetegszik és még mielőtt felépült volna, újra edzésbe kezd. Ebből igen komoly bajok származhatnak, különösen olyan betegségek esetén, amelyek szövődményeként a szív és a vérkeringés megbetegedése állhat elő (mandulagyulladás, influenza, skarlát, diftéria).

Előfordul olyan esetben is szívkárosodás, amikor hirtelen nagy sportbeli megerőltetésnek tesszük ki magunkat (heveny szívtágulás). Ez különösen serdülőkorban és a nőknél fordul elő, mert az ő szívizomzatuk kevésbé fejlett.

Az első két esetet sportorvosi vizsgálattal megelőzhetjük, az utóbbi esetben pedig a rendszeresen és nem túlhajtottan végzett testgyakorlás az elkerülés módja.

A kóros elváltozások okainál szólni kell még a dohányzásról és az alkoholfogyasztásról.

A dohányban levő nikotin és a tömény alkohol a szívre és a vérkeringésre az ezeket irányító idegrendszeren keresztül fejtik ki ártalmas hatásukat. A híg alkohol pedig feleslegesen terheli a vérkeringést és a veséket.

E néhány megjegyzésből is látható, hogy a sportolás a vérkeringés és a szív fejlesztésének, valamint megerősítésének pótolhatatlan eszköze, ha azt sportorvosi vizsgálat és sportszerű életmód mellett, továbbá fokozatosan erősített és rendszeresen végzett edzések alapján üzzük.

Jó étvágyat!

Sokszor még a harmadik emeletre is fellopózik a különböző illat a konyháról és a hallgatók — mint valami indiánok — izgatottan szaglásznak a levegőben, Vajon mi lesz ma az ebéd?

Lenn a menzán — míg mi tanulunk vagy másutt van elfoglaltságunk — szorgalmasan folyik a munka. Zsemlye Mihály elvtárs, a konyha főszakácsa irányítja a főzést. Nem könnyű feladat az övé, de érti a mesterségét, s ennek legékesebb bizonyítéka talán éppen az, hogy „kiváló szakács" kitüntetést kapott.

Hallgassuk meg, hogy mit mond munkájáról: legfontosabb, hogy jó kapcsolat legyen a dolgozótársak és a diákság között. Azt hiszem, ez sikerült. A munkámat igyekeztem mindig a leglelkiismeretesebben elvégezni és állandóan arra törekedtem, hogy a „Dimitrov-konyha" első helyen legyen.

A diákok meg vannak elégedve a konyhával és ha néha akad egy kis nézeteltérés — főleg a spenót és a káposzta miatt —, az hamar megoldódik. (Én pedig ajánlom, hogy egyetek gyerekek sok spenótot, mert különben nem nőttök nagyra!)

Vannak nagy terveik is. Az a céljuk, hogy jövőre olyan olcsó büféárukat készítsenek, amit a hallgatóság könnyen meg tud vásárolni. Remélhetőleg újra sütnek majd lángost és a büfét jobban fogják támogatni.

Zsemlye elvtárs már 26 éve dolgozik ebben a szakmában, végigjárta az egész országot, főzött már a Bristolban, Pannóniában, Nagyszállóban, az ország különböző helyein. Egyetemünkön két és fél év óta főszakács és nagyon jól érzi magát. Szereti a társaságot, és igyekszik sokoldalu kívánságaikat — a keretnek megfelelően — kielégíteni. Nem könnyű feladat ez. Hiszen közel kétezer embernek főz.

Még egy kérdést Zsemlye elvtárs: otthon is maga főz?

Zsemlye elvtárs nevet és tiltakozik.

„Nem, a feleségem főz és higgye el, jól esik otthon leülni és megenni a feleségem főztjét!"

Mosolygunk. S közben kinézek az ebédlőbe és látom, hogy diákjaink vígan falatoznak, s azt hiszem ez a munkájának a legjobb elismerése.

B. J.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt- és DISZ-bizottságának, egyetemi tanácsának és szakszervezeti bizottságának lapja.
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság.

Felelős szerkesztő: Illés János.
Szerkesztőség:
Budapest, IX., Dimitrov tér 8. III. 382.
Telefon: 186—850, 192-es mellék.
Kiadja:
a Budapesti Lapkiadó Vállalat, Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.
Szikra Lapnyomda,
Budapest, VIII., Rökk Szilárd u. 6.
Felelős vezető: Kulcsár Mihály.

Mit vigyünk magunkkal a nyári kirándulásokra, üdülésre?

Egyetemünkön befejeződtek az év végi vizsgák, egyre több azoknak a lányoknak és fiúknak a száma, akik a jól végzett egész évi munka után örömmel keresik fel a természetet, Magyarország szebbnél szebb tájait: kirándulnak, túristáskodnak.

Izgatottan készülődnek és azon tünődnek, mit is vigyenek magukkal a kirándulásra, vagy — akik az egyetemtől jutalom-üdülésben részesülnek — az egy-kéthetes üdülésre.

Sokan a nagy izgalomban, hogy valamit otthon felejtenek, úgy megrakják a bőröndöt, hátizsákot, hogy megmozdítani is alig lehet azokat. A végén aztán kiderül, hogy egy csomó felesleges holmi is került a bőröndbe, ami csak a helyet foglalja, vagy a hátizsákba téve, a hátat nyomja.

Lányoknak legjobb vászon szoknyában, blúzban utazni. A szoknyához vigyünk 4—5 blúzt és shortot. A szoknyával és shorttal jól kihasználhatjuk a blúzokat és változatosan öltözködhetünk. Ünnepi alkalomra, szórakozásra elegendő egy csinos nyári ruha, és a szoknya, egy szép, erre az alkalomra megkímélt blúzzal. Hétköznapra, vagy munkára egy nem kényes ruha elegendhetetlen. Nyári szandálunk mellé tegyünk a bőröndbe strapacipőt is. Hűvösebb napokra vigyünk magunkkal kötöttkabátot, pulóvert s egy ballonkabátot. Elegendő fehérneműről, fürdőruháról, hálóingről, s néhány tiszta zsebkendőről se feledkezzünk meg. Minden lány vigyen magával varródobozt a következő felszereléssel: tűpárna néhány tűvel, fehér, fekete és színes cérnát, gombot. Kendőre, hajcsavaróra is gondoljanak a lányok.

A fiúk bőröndjébe kerüljön: egy rendes öltöny és cipő. Egy munkaruha, legalább négy ing, elegendő alsónemű, s legalább 3 pár zokni, fürdőnadrág, pizsama. Jó időben leghelyesebb, ha rövidnadrágban és ingben utaznak, strapacipőben. Feltétlenül vigyenek borotvakészletet, nehogy napokon át borostásan kelljen járniok. Ajánlatos, ha a dohányzók néhány csomag cigarettát is becsomagolnak. Ez akkor sem árt, ha kiderül, hogy a helyszínen is kaphatnak cigarettát.

Legyen minden fiatal csomagjában tükör, napolaj, vagy krém, a napozáshoz napszemüveg, levélpapír borítékkal, bélyeggel. Ajánlatos előre nem látható kellemetlenségekre is gondolni, fejfájás, fogfájás, ellen csillapítószert becsomagolni. Könnyű pokróc, egy-két értékes könyv, társasjáték, sakk, labda, hangszer — akárcsak egy szájharmonika is — kellemesebbé, vidámabbá teszi a nyaralást.

Jó szórakozást és kellemes üdülést kívánunk minden fiatalnak.